

**23 de juliol de 2012,
2 anys del Codi de
consum i del requisit
d'etiquetar en català**

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

**23 de juliol de 2012,
2 anys del Codi de consum i del requisit
d'etiquetar en català**

1. Dos anys de l'aprovació de la llei	pàg 1
2. 6% en català	1
3. 40% en català en marques blanques	2
4. El procés excepcional d'adaptació	3
5. El català rendible	4
6. Responsabilitat de les empreses	5
7. La imposició del castellà	6

1 ■ El 23 de juliol de 2012 ha fet dos anys de l'aprovació de la llei i un de la finalització del període d'adaptació per part de les empreses

L'obligatorietat d'etiquetar en català està determinada als articles 128-1 i 211-5 de la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya (publicada el 23 de juliol del 2010). La disposició transitòria segona estableix els terminis d'adaptació: sis mesos per a les grans empreses i un any per a les microempreses, les petites i les mitjanes empreses.

2 ■ Només un 6% dels productes (no de marca blanca), venuts en supermercats, té l'etiquetatge reglamentari d'acord al Codi de consum

Aquest 6% correspon a una valoració aproximativa feta per la Plataforma per la Llengua mitjançant l'observació aleatòria de 1772 productes en 28 supermercats visitats de les principals cadenes de distribució de Catalunya. En aquest cas no s'han tingut en compte els productes de les marques pròpies dels supermercats. Per bé aquest percentatge no es pot fer extensiu a la resta de productes del mercat, sí que l'organització constata que en d'altres àmbits també hi ha fortes mancances en la legalitat de l'etiquetatge, garanties, manuals d'ús i instruccions. Entre els productes distribuïts amb etiquetatge no normatiu hi ha marques tan conegudes com Danone, Nestlé, Coca-cola, Casa Tarradellas, Dani, Henkel, Gillette, Nutrexpà, Dodot, Aspirina, Philips, Durex o Fairy. Però sí que s'hi han adaptat marques tan emblemàtiques com Damm, Moritz, Cacaolat, Taurus, Fagor, Hewlett Packard, Whirlpool, Vichy Catalan, Frit Ravich, Codorniu, Freixenet, Sony, Lacoste o Armand Basi. La Plataforma per la Llengua denuncia que en aquests moments Catalunya és, dins el context europeu, capdavantera en incompliments legals i de drets del consumidor en les informacions dels productes a l'etiquetatge.

3 ■ L'acompliment és molt superior en els productes de marca blanca: més del 40% són en català, el doble que el 2004

Mentre que l'acompliment de la Llei és molt escàs entre les marques de fabricant, l'ús del català en l'etiquetatge dels productes de marca blanca o de distribuïdor ha augmentat notablement. La Plataforma per la Llengua ha analitzat una sèrie de productes de marca blanca dels 13 grups distribuïdors amb més presència a Catalunya (representen gairebé el 85% de la superfície comercial del territori català). Un 40,5% dels productes analitzats estan etiquetats, almenys, en català. Aquest percentatge suposa un increment de 20,3 punts percentuals en relació a l'estudi sobre marques blanques elaborat per l'organització l'any 2004. És a dir, la presència del català en l'etiquetatge de productes de marca blanca s'ha doblat en 8 anys.¹

Actualment, dels 10 grups de distribució amb més superfície comercial a Catalunya l'any 2010, la meitat ja etiqueten els productes de marca pròpia, com a mínim, en català. Així doncs, Eroski, Condis, Bon Preu, Consum (etiquetatge parcial en català) i Sorli Discau ja compleixen els requisits lingüístics establerts en el Codi de Consum de Catalunya. Per altra banda, per primera vegada s'ha detectat algun producte etiquetat, com a mínim, en català del grup distribuïdor Miquel Alimentació.

Ús del català en l'etiquetatge dels productes de marca blanca en els 10 grups de distribució amb més superfície comercial a Catalunya, 2010

No etiqueten en català	Etiqueten en català
Grup Carrefour (inclou Carrefour i Dia)	Eroski
Mercadona	Condis
Schelecker	Bon Preu
LIDL Supermercados SA	Consum*
Miquel Alimentació**	Sorli Discau

* Etiquetatge parcial en català (només el nom del producte)

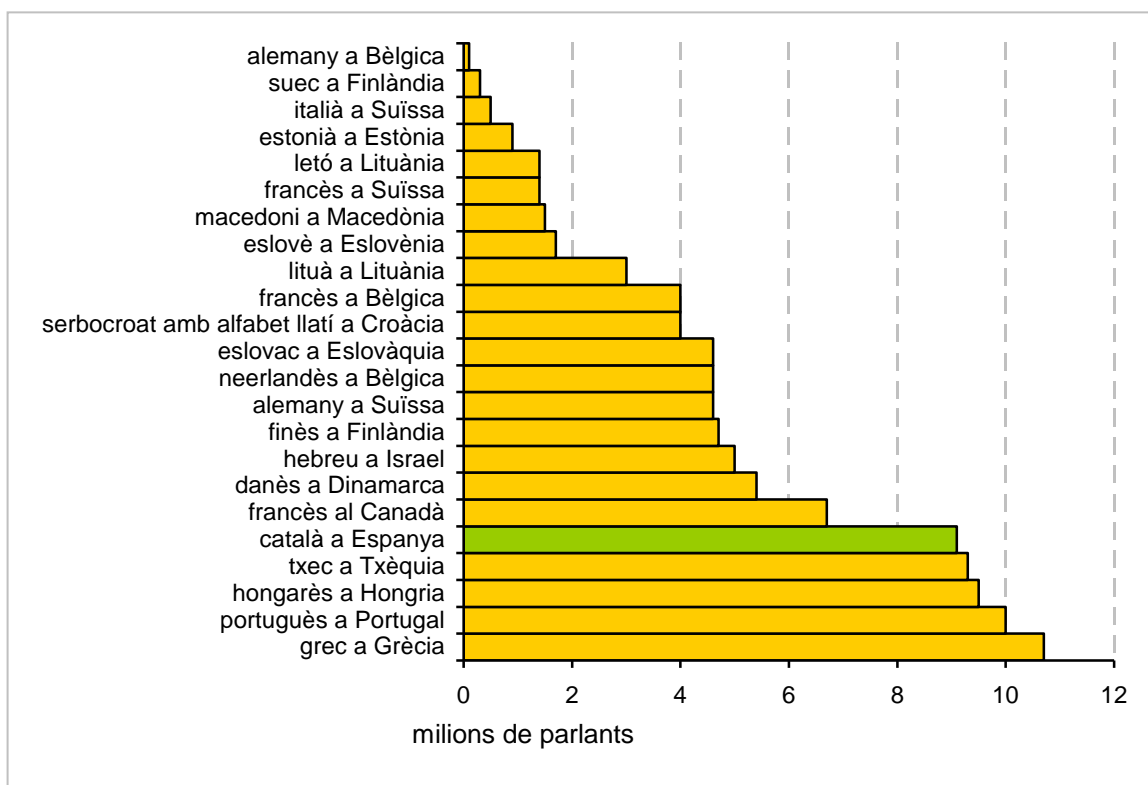
** Per primera vegada s'ha trobat algun producte (marginal) d'aquest grup de distribució etiquetat, almenys, en català

¹ Després de l'estiu es presentaran totes les dades d'aquest informe

4. Totes les llengües europees de comunitats lingüístiques de les dimensions de la catalana tenen la mateixa obligació. El cas català, però, és excepcional per la lentitud de l'adaptació.

Fins fa 2 anys, el català vivia una situació excepcional. Era l'única llengua de la Unió Europea i de l'espai Schengen que amb tants parlants habituals no era obligatòria a l'etiquetatge. Des de l'any 1993 es preveia ja en l'anterior estatut del consumidor que els consumidors catalans s'equiparessin en drets lingüístics a la resta de consumidors europeus, però no va ser fins al 2010 que es va concretar en una llei. Ara, la situació ha canviat, però tanmateix ens trobem en una altra situació anòmla. El cas català és atípic per la lentitud del procés d'adaptació, en una situació sense precedents. Malgrat que hi ha força empreses que sí que estan normalitzant l'etiquetatge, encara és minoritari i grans marques fins i tot han renovat l'etiquetatge diverses vegades en els darrers dos anys mantenint les informacions no reglamentàries. Comunitats amb tan poc pes econòmic com poblacional com la de Macedònia (al voltant d'1 milió de parlants), quan van aprovar la llei del 1998 que obligava a etiquetar en macedoni, l'adaptació va ser prou ràpida. Tampoc no hi ha hagut cap problema d'adaptació per comunitats tan petites com la de llengua islandesa (uns 300.000), letona (al voltant d'1 milió), alemanya a Bèlgica (uns 60.000), alemanya a Itàlia (uns 200.000) o sueca a Finlàndia (uns 250.000).

Exemples d'algunes comunitats lingüístiques més petites o comparables amb la catalana en relació al nombre de parlants on tots els productes de gran consum s'etiqueten en la llengua respectiva (llevat del cas català que grans multinacionals fan un tractament en contra de la llei)

5 ■ La paradoxa és que el català és més rendible que moltes llengües ja normalitzades en l'etiquetatge, amb un mercat i demanda molt superior a la majoria de llengües europees de dimensions similars

Cal considerar que l'etiquetatge en català és rendible i afavoreix les empreses perquè les aproxima al consumidor i en millora la imatge de cara al client. Una prova d'això és que les empreses que han etiquetat en català ho valoren positivament i de manera majoritària se'n mantenen. L'adaptació de les empreses al Codi del consum comporta beneficis i augmenta la competitivitat i qualitat del producte, cosa essencial en temps de crisi. Cal tenir en compte que segons l'índex alemany Steinke, que estableix la importància econòmica de les llengües, el català té una importància econòmica molt superior al que li correspondria pel nombre de parlants que té. Aquest índex

situa el català en la posició 27 de les 6000 llengües que es parlen al món, per davant de llengües com el romanès, el serbi, l'urdú o l'eslovac. D'altra banda, les demanades i queixes dels consumidors i la pressió per disposar dels serveis en català són ben patents per al cas català i amb molta més tradició que moltes altres comunitats lingüístiques. Tanmateix la Plataforma per la Llengua constata que encara moltes empreses es mouen per inèrcies del passat en què el català estava prohibit i els costa d'adaptar-se als criteris de responsabilitat, de mercat i de legislació del segle XXI. També constata l'existència d'empreses que per motius ideològics estan disposades a allunyar-se dels consumidors, no etiquetar en català i fins i tot perdre clients.

9.659.000 persones parlen català (dades Curscat. IEC 2011)

És la llengua habitual (parlada cada dia) de 5.767.074 persones. Molt més parlada habitualment que el noruec, el danès, el finès o l'eslovac, 6 vegades més usada que l'estonià, 15 vegades més usada que el maltès i 80 vegades més usada que l'irlandès.

La xifra estimada de persones que declaren **entendre el català arriba a les 12.681.000 persones**, és a dir, el 91,2% del total de la població estimada dels territoris de parla catalana.

Posició del català dins el rànquing mundial de llengües segons nombre de parlants: 75 de 6.000 llengües (*Ethnologue*, 2001)

Posició del català dins el rànquing mundial de llengües segons pes econòmic: 27 (*Institut Steinke de Boon*, 2005)

6 ■ Seus espanyoles de grans multinacionals canvien excepcionalment els criteris d'aplicació de la llei i de les polítiques lingüístiques de la seu internacional per al cas específic català. Actuen amb irresponsabilitat i incoherència en contra del consumidor català.

Les seus espanyoles de grans multinacionals sovint entren en contradicció amb les polítiques de les mateixes empreses arreu del món que sí que són respectuoses en els criteris de drets dels consumidors. La Plataforma per la Llengua addueix aquest canvi de polítiques a un desconeixement per part de la seu internacional del mercat lingüístic català i a una prioritjació de les qüestions ideològiques i d'inèrcies de les seus espanyoles per sobre de les raons de mercat, àdhuc assumint pèrdues d'oportunitats. Es dona la paradoxa que una mateixa multinacional és capaç d'etiquetar en lituà, letó o eslovac o respectar totes les llengües cooficials de Bèlgica, Suïssa, Finlàndia i Canadà i no fer-ho en català.

- **Aspirina** etiqueta en llengües molt menys parlades que el català, com són el danès, el lituà, el letó, l'estonià o el francès quebequès en els respectius països, però no pas en la nostra llengua a Catalunya on incompleix la normativa.
- **Nestlé** té productes a Sudàfrica etiquetats en diverses llengües com el sotho, el zulu o l'afrikaans però no pas en català a Catalunya.
- **Cobega**, empresa catalana que distribueix la Coca-cola al nostre país, no etiqueta en català (més de 9 milions de parlants) però sí que ho fa en islandès per a Islàndia (300.000 parlants).
- **Ikea** etiqueta en 30 llengües diferents, entre les quals hi ha l'eslovè, el kazakh i el serbocroata, tant en alfabet ciríl·lic com llatí. Però Ikea no té ni una sola botiga al Kazakhstan, ni a Croàcia, ni a Eslovènia o ni a Sèrbia; i malgrat això etiqueta en les llengües d'aquests països com a potencial servei des de les botigues dels països veïns. No etiqueta en català encara que aviat tindrà ja 3 botigues a Catalunya.
- **Danone** etiqueta els iogurts en finès, suec i anglès a Finlàndia, en alemany, neerlandès i francès a Bèlgica i en francès, alemany i italià a Suïssa, però a casa nostra no etiqueta en català, encara que l'origen del nom de la marca és precisament català.
- **Philips** etiqueta en croat, letó, lituà, eslovè, eslovac i en les diverses llengües de Suïssa i Bèlgica, però no ho fa en català.

7 ■ Les lleis impositives del castellà sí que es prenen en consideració per part d'aquestes mateixes empreses. 202 normatives imposen el castellà a l'etiquetatge de productes a Catalunya.

A diferència del català, en aquests moments hi ha 202 disposicions que obliguen a etiquetar diversos productes en castellà a Catalunya, totes vigents i dictades en el període democràtic. Mentre per al català l'incompliment de la llei és del 94%, no passa el mateix per al castellà, que no arriba a l'1% en referència a aquesta llengua. Al 2010 l'Agència Catalana de Consum va posar 8 multes amb un import d'11.000 euros per no etiquetar en castellà. El 2011 n'eren 12 amb un import de 15.500 euros. Pel que fa al català, encara que la llei és del 2010, no hi ha hagut encara cap sanció. Així i tot la Plataforma per la Llengua i l'associació Consum Català van rebre el 2011 328 queixes de consumidors sobre productes que no estaven correctament etiquetats en català.

Multes per no etiquetar en castellà a Catalunya*			Multes per no etiquetar en català a Catalunya		
2009	2010	2011	2009	2010	2011
94	8	12	-	0	0

*dades de l'Agència Catalana de Consum

Empreses més denunciades a la Plataforma per la llengua i a Consum Català per incompliment de la llei sobre etiquetatge	Nombre de queixes rebudes el 2011
Unilever	53
Casa Tarradelles	52
Panrico	49
Nutrexpa	46
Nestlé	42
Cobega (Coca-cola)	28

<i>Obligacions d'etiquetar en una llengua els productes venuts a l'Estat espanyol</i>	
Comunitat autònoma	Llei que inclou l'obligació
Obliguen a etiquetar els productes en castellà	
Cantàbria	Llei 1/2006 de Defensa dels Consumidors i Usuaris (article 20)
L'Aragó	Llei 16/2006 de Protecció i Defensa dels Consumidors i Usuaris (article 24)
Madrid	Llei 11/1998 de Protecció dels Consumidors (article 13)
Castellà i Lleó	Llei 11/1998 per la Defensa dels Consumidors i Usuaris (article 10)
Astúries	Llei 11/2002 dels Consumidors i Usuaris (article 15)
Canàries	Llei 3/2003 de l'Estatut dels Consumidors i Usuaris (article 12)
Balears	Llei 1/1998 de l'Estatut dels Consumidors i Usuaris (article 14)

L'Estat per a totes les comunitats autònomes	Hi ha 202 disposicions (juny 2012) que obliguen a etiquetar en castellà a tot l'Estat
Reconeix el dret de rebre la informació de l'etiquetatge dels productes en castellà	
Extremadura	Llei 6/2001, de 24 de maig, de l'Estatut dels Consumidors d'Extremadura (article 11)
Obliga a etiquetar els productes bascos amb denominació d'origen, de denominació qualitat o artesanals en basc (pendent de reglament)	
País Basc	Llei 6/2003, de 22 de desembre, d'Estatut de les Persones Consumidores i Usuàries (article 41)
Obliga a etiquetar els productes en català	
Catalunya	Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya (articles 128-1 i 211-5)

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

Via Laietana, 48 A. Principal 2a
 08003 Barcelona
 Tel. 93 321 18 03
 Fax 93 321 12 71
info@plataforma-llengua.cat

www.plataforma-llengua.cat